

Prográmmakategoriija 13.60 Sámi ulbmilat

Golut prográmmakategoriijas 13.60 juhkkovuvvon kapihttaliidda

					(1 000 ruvnnuid mielde)
Kap.	Namahus	Rehketdoallu 2019	Salderejuvvon bušeahtta 2020	Evttohus 2021	Prosean- tasaš rievdadus 20/21
560	Sámi ulbmilat	522 526	525 652	552 317	5,1
563	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš	9 435	9 297	9 108	-2,0
	Submi kategoriija 13.60	531 961	534 949	561 425	4,9

Boađut prográmmakategoriijas 13.60 juhkkovuvvon kapihttaliidda

					(1 000 ruvnnuid mielde)
Kap.	Namahus	Rehketdoallu 2019	Salderejuvvon bušeahtta 2020	Evttohus 2021	Prosean- tasaš rievdadus 20/21
3563	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš	3 454	3 068	2 864	-6,6
	Submi kategoriija 13.60	3 454	3 068	2 864	-6,6

Ovddasvástádussuorggit

Sámit leat dohkkehuvvon Norgga álgoálbmogin. Vuodđolága § 108 mielde lea ráđđehusa ulbmil lámhit diliid nu ahte sámit besset sealluhit ja ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset. Norggas leat maid riikkaidgaskasaš geatnegasvuodát mat doibmet sámeapolitihka láidestussan, earret eará ILO-konvenšuvdna nr. 169 álgoálbmogiid ja čeardaálbmogiid birra iehčanas stáhtain ja artihkal 27 ON-konvenšuvnnas siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid birra.

Sámediggi lea sámiid álbmotválljen orgána ja ráđđehusa deháleamos eaktudeaddji ja gulahallanguoibmi sámeapolitihkalaš áššiin. Ráđđehusa viidásat barggu vuodđun leat dat ásašuslaš ja rievttálaš ráját mat jo leat mearriduvvon sámeapolitihka várás. Ráđđehusas ii leat ovddasvástádus Sámedikki politihkalaš doaimmas dahje mearrádusain maid Sámediggi dahká politihkalaš orgánan.

Giella- ja ođasmahttindepartemeanttas lea ovddasvástádus oktii heivehit stáhta politihka mii guoská sámiide Norggas, ja dat galgá geahččalit oaččohit áigái ollisvuoda ja oktavuoda surggiid ja hálldahusdásiid rasttideaddji politihkkii. Juohke fágadepartemeanttas lea ovddasvástádus čuovvulit stáhta sámeapolitihka iežas suorggis.

Stáhtas lea ovddasvástádus sihkkarastit ahte sámit vuhtii váldovuvvojit. Seammás vuordá stáhta ahte gielddat ja fylkkagielddat ieža ge, ja báikkálaš demokratiija oassin, maiddá čuovvulit iežaset geatnegasvuodaid sámi ássiid ektui. Ovdamearkka dihtii lea gielddain ovddasvástádus sáme giela oahpahusas.

Ovdánanmearkkat ja hástalusat

Sámi kultuvra ovdána dađistaga. Eanet nuorat beroštišgohtet bargat sámi áššiiguin, ja daid olbmuid lohku lassána geat čálihit iežaset Sámedikki jienastuslohkui. Sápmelašvuoda mánggabealatvuolta lea maid šaddan eambo oinnolažžan.

Maŋimus jagiid lea leamaš olmmošlogu njiedjan mángga árbevirolaš sámi guovllus, ja dađistaga eanet sámit ássat stuorat gávpogiin ja čoahkkebáikkiin. Nuppástuvvamat leat dagahan ahte eanet gielddain lea lassánan ovddasvástádus duhtadit sámi ássiid dárbbuid.

Ollugat leat massán iežaset sáme giela dáruiduhttinpolitihka geažil. Mánggas háliidit dál oahppat sáme giela ja sealluhit dan boahktevaš bulvii. Sáme gielat leat sámi álbmoga dehálaš kulturguoddit. Seammás leat sáme gielat uhcit ja hearckit. Nu leat erenoamážit lullisáme giella ja julevsáme giella, mat guktot leat luohkkáduvvon bahás áitojuvvon giellan. Sámi gielain leat muhtun hástalusat maid digitaliseren sáhtáši čoavdit, ovdamearkka dihtii dagahit digitála oahpponeavvuid fidnema álkibun. Vaikke vel dát vejolašvuodát leat ge das, de vásihit ollugat ahte digitaliseren hehte giela ovdáneami. Dehálaš fysihkalaš giellaarenat jávket, muhtun almmolaš dieđuid ii fidne šat sáme giellii, ja ain leat mášengálvvut ja prográmmagálvvut mat eai doarjjo sámi čálamearkkaid.

Sámi guovlluin beroštahttet sámiid vuoigatvuodát odne olbmuid sakka, ja doppe leat mángga dehálaš digaštallama vuoigatvuodaid birra. Okta dehálaš fáddá guoská sámiid vuoigatvuhtii beassat leat mielde mearridanproseassain dakkár áššiin mat gusket njuolggá sámiid beroštumiide. Ráđdehus háliida dan sihkkarastit čielga lánkanjuolggadusaiguin konsultašuvnmaid birra.

Dasto báhcá ášši kártet – sihke sámiid ja earáid – dálá vuoigatvuodaid eatnamiidda, čáziide ja luondduriggodagaide. Ja de leat maid vuordimin gažaldagat dan hárrái mo eatnamat, čázit ja luondduriggodagat stáhta eatnamiin Nordlánddas ja Romssas berrejit hálddašuvvot.

Ulbmilat ja raporterren, strategijat ja doaibmabijut

1. Ulbmilat prográmmakategorijas 13.60 Sámi ulbmilat

1. Sámit besset sealluhit ja ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset
2. Sámit servet almmolaš mearridanproseassaide
3. Sámit ožžot buriid ja dásseárvosaš bálvalusaid

Ulbmil 1 Sámit besset sealluhit ja ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset

Sáme gielaide ja sámi ásaheamiid nanosmahttin lea dehálaš go lea áigumuš sámi kultuvrra ja servodateallima sihkkarastit ja ovddidit. Eanet máhttu ja diehtu sámiid ja sámi diliid birra sáhttet eastadit vaššás dovddahemiid, vealaheami, stirdon guottuid ja heajos guottuid. Lasi máhtuin ja dieđuiguin lea vejolaš álkibut sihkkarastit ja ovddidit giela, kultuvrra ja servodateallima. Danne doarju Giella- ja ođasmahttindepartemeanta eanet doaibmabijuid mat váikkuhit eanet máhttui ja dieđuide sámi dilálašvuodaid birra.

Raporta, strategijat ja doaibmabijut

Golggotmánus 2016 geigii sámi giellalávdegoddi NAČ 2016:18 *Váibmogiella* Giella- ja ođasmahttindepartementii ja Sámediggái. Lávdegoddi evttoha doaibmabijuid mat galget láchit

buoret diliid sámi giellageavaheddjiide ja nannet sámegeielaid. Lávdegotti raporta lea leamaš gulaskuddamis, ja departemeanttat ja Sámediggi leat dál árvvoštallamin lávdegotti evttohusaid ja eará evttohusaid sámegeielaid nannemii. Ráđđádallamat galget leat Sámedikkiin vejolaš lánkarievdadusaid birra ja vejolaš evttohusaid birra álggahit doaibmajuid. Ráđdehus háliida hábmet dakkár njuolggadusaid sámegeielaid várás mat leat njuovžilat, ja mat váldet vuhtii ahte iešgudet gielddaid ja sámegeiela geavaheddjiid hástalusat ja dárbbut sáhttet molsašuddat báikkis báikái. Ráđdehusa áigumuš lea sáddet sámelága giellakapihttala lánkaevttohusrievdadusaid gulaskuddamii 2021 giđa.

Giella- ja ođasmahttindepartemeanttas lea ovddasvástádus oktiiordnemis NAČ 2016:18 *Váibmogiela* čuovvuleami. Danne lasihuvvui Sámedikki bušeahtta jagi 2020 stáhtabušeahtas bargui sámegeielaiguin.

Norga, Ruotta ja Suopma loahpahedje šiehtadallamiid davviriikkalaš sámekonvenšuvnna birra jagi 2016. Bajimus ulbmil konvenšuvnnain lea ahte sámit galget sáhttit seailuhit, doaimmahit ja ovddidit kultuvrraset, gielaideaset ja servodateallimeaset dan lánkai ahte riikaráját nu unnán go vejolaš dan hehttejit. Sámi parlamentáralaš ráđđi sáddii geassemánus 2018 evttohusa muhtun rievdadusaid čađahit šiehtadalloyuvvon tekstii. Čakčamánu 2020 reivves Norgga Sámediggái vástidii guovlo- ja digitaliserenministtar evttohussii. Das dovddahuvvui ahte ráđdehus ii háliit rahpat ođđa šiehtadallamiid konvenšuvdnateavsta oktavuodas, earret vejolaš uhcit, teknihkalaš heivehemiid. Ráđdehus čujuha dasa ahte konvenšuvdna, nu mo dat lea šiehttojuvvon, lea dehálaš lánki ovddasgavlui ja bovde dál Sámedikki dohkkehit dan. Nu mo konvenšuvdna lea huksejuvvon, de dárbbášuvvo buot golmma sámedikki mieđáhus ovdalگو ráđdehus sáhtta joatkit vuolláičállimiin ja vejolaš proposišuvnnain ratifikašuvdnamedáhusa birra.

Ulbmil 2 Sámit servet almmolaš mearridanproseassaide

Guovdilis politihkalaš ulbmil lea dat ahte sámiin galgá leat duohta dadjamuš mearrádusain mat gusket sidjiide. Go lea sáhka áššiin mat dušše gusket sámiide, de lea lunddolaš ahte Sámediggi dahká mearrádusaid. Guovdilis ovdamearkkat leat sámegeielaid seailuheapmi ja ođđasis ealáskahttin ja sámi árbemáhtuid ja -dieđuid čohkken- ja sihkkarastinbargu. Eará áššiin árvvoštallet stáhtalaš eiseválddit beroštumiid ja dahket loahpalaš mearrádusaid. Dalle lea dehálaš ahte sámit ja sámiid beroštumit duođas besset leat mielde cealkimin iežaset oaivila ovdalگو áššiin dahkkojuvvo mearrádus. *Stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš ráđđádallanvugiid* bokte lea stáhtalaš eiseválddiin geatnegasvuolta gulaskuddat Sámedikkiin go lea sáhka dakkár lágaid doibmii bidjamis dahje dakkár doaibmajuid álggaheamis mat sáhttet njuolga váikkuhit sámiid beroštumiide. Ráđđádallamiid ulbmil lea soahpan.

Raporta, strategijat ja doaibmajut

Ráđđádallanprosedyrat leat váikkuhan nu ahte dat leat nannen ráđdehusa ja Sámedikki gulahallama ja ovttasbarggu. Eai buot ráđđádallamat loahpa ovttamielalašvuodain, muhto ráđđádallanvuogit sihkkarastet ahte stáhtalaš eiseválddit oahpásmuvvet Sámedikki oaiviliidda ja fertejit daid árvvoštallat. Ráđdehus háliida bisuhit ráđđádallanortnega ja háliida dasto vel ahte ráđđádallanvuogit galget doaibmat ávkin ja beaktilit. Giella- ja ođasmahttindepartemeanta addá rávvagiid ráđđádallamiid birra.

Jagi 2018 čavčča ovddidii ráđdehus Prop. 116 L (2017-2018) *Endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)*, NAČ 2007:13 *Ođđa sámevuogiatvuolta* čuovvuleapmin. Proposišuvnnas evttohii departemeanta sierra kapihttala sámeláhkii konsultašuvnnaid birra. Stuorradiggi mearridii miessemánus 2019 máhcahit proposišuvnna ráđdehussii, ja ávžžuhii ráđdehusa sáddet sámelága rievdadusevttohusa dábálaš gulaskuddamii, ovdalگو ášši ovddiduvvo

Stuorradiggái ođđa meannudeapmái. Sivvan lei go lei vássán nu guhkes áigi dan rájes go sámi vuoigatvuođalávdegotti čielggadus lei gulaskuddamis. Stuorradikki ávžžuhusa vuodul sáddii ráđdehus ášši, oktan bagadusevttohusain, gulaskuddamii gulaskuddanáigemeriin guovvamánu 29. b. 2020. Departemeanta lea árvvoštallan gulaskuddanárvalusaid, ja áigu ovddidit láhkaevttohusa ođđasis jagi 2020 čavčča.

Stáhtalaš dási konsultašuvnnaid hárrái evttohuvo láhkaevttohusas lágas mearridit konsultašuvdnageatnegasvuodaid váldoprinsihpaid ja addit dárkilat njuolggadusaid láhkaásahusas. Departemeanta áigu ráhkadit láhkaásahusa álgoevttohusa ja sáddet gulaskuddamii láhkaásahusaid dárkilat njuolggadusaiguin mat leat stáhtalaš suorggi várás, maŋŋágo láhka lea mearriduvvon.

Jagi 2019 rájes leat jahkásaš juolludusat Sámediggái čohkkejuvvon ovttá postii stáhtabušehtas. Ortnet addá Sámediggái stuorát doaibmanvejolašvuoda ieš vuoruhit ekonomalaš váikkuhangaskaomiid iešguđetlágan doaibmabijuid hárrái.

Giella- ja ođasmahttindepartemeanta lea ráhkadan sierra njuolggadusaid dasa mo ođđa bušehttaortnet galgá hálldašuvvot departemeanttain. Njuolggadusat galget earret eará váikkuhit daidda hástalusaid hálldašeapmái maid okta čohkkejuvvon poasta sáhtta dagahit dasa mii guoská departemeantaid gaskasaš ovddasvástádusjuogadeapmái. Dehálaš vuolggasadjji lea ahte juohke departemeanttas ain lea ovddasvástádus sámi áššiin iežas suorggis.

Álbmotválljen orgánan Sámediggi ii leat Giella- ja ođasmahttindepartemeantta vuollásaš orgána. Danne ii leat Giella- ja ođasmahttindepartemeanttas álgojurdaga vuodul vuodđolágalaš ovddasvástádus Sámedikki sierra doaimmas. Giella- ja ođasmahttindepartemeanttas lea dattetge vuodđolágalaš ovddasvástádus daid bušehttaruđaid geavaheamis mat juolluduvvojit kapihtala 560 poasttas 50. Ovddasvástádus sisttisdoallá ahte giella- ja ođasmahttinministtar, bajit dásis, galgá čuovvulit ahte ruđat geavahuvvojit mearriduvvon ekonomiijanjuolggadusaid ja Stuorradikki juolludanmearrádusa mielde.

Ulbmil 3 Sámit ožžot buriid ja dásseárvosaš bálvalusaid

Ulbmil lea ahte sámit ožžot buriid ja dásseárvosaš bálvalusaid sihke stáhtas, fylkkagiielddain ja giielddain.

Raporta, strategijat ja doaibmabijut

Sámediggi doarju bálvalusaid mat leat dehálaččat sámi geavaheddjiide maŋŋga suorggis. Ođđa bušehttaortnega mielde oažžu Sámediggi lasi friddjavuođa ieš vuoruhit ekonomalaš váikkuhangaskaomiid. Dasto lea ulbmil ahte bargu NAČ 2016: 18 *Váibmogiella* čuovvulemiin mielddisbuvttášii ahte álggahuvvojit doaibmabijut mat láchet diliid buriid bálvalusaid várás sámiide buorrin.

Ráđdehus ovddidii borgemánus 2020 Dieđ. Sd. 31 (2019-2020) *Sámi giella, kultuvra ja servodateallin*, man fáddán lea digitaliseren. Dieđáhus čalmmustahtta stáhta ja giielddaid vejolašvuodaid, muhto maidái hástalusaid, go sii galget fállat digitála bálvalusaid sámi ássiide, ja sámi ássiid váttisvuodaid digitála árgabeaivvis.

Departemeanta addá doarjaga Divvumii Romssa universitehtas – Norgga árkálaš universitehtas, mii ráhkada čovdosiid iešguđet sámegielaide. Dat giellareaiddut maid Divvun ovddida, dahket álkibun geavahit sámegiela gulahallamis almmolaš eiseválddiiguin.

Gelbbolašvuolta ja máhttu sámi gielas ja kultuvrras lea mearrideaddjin sámi servodaga ovdáneamis boahttevaš jagiin. Sámediggi lea čujuhan dárbbu kártet sámi servodaga gealbodili

boahktevaš bargonákcadárbbu oktavuodas, gč. Dieđ. Sd. 31 (2018-2019) *Sámi giella, kultuvra ja servodateallin*. Giella- ja ođasmahttindepartemeanta áigu ovttas Máhttodepartemeanttain, Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanttain, Mánáid- ja bearašdepartemeanttain, Bargo- ja sosiáladepartemeanttain ja Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanttain bovdet Sámedikki konsultašuvnnaide maid ulbmil lea kártet gealbodili ja dárbbu máhttui ja gelbbolašvuhtii sámi gielas ja kultuvrras.

Kap. 560 Sámi ulbmilat

Poas- ta	Namahus	(1 000 ruvnnuid mielde)		
		Rehketdoallu 2019	Salderejuvvon bušeahtta 2020	Evttohus 2021
50	Sámi giella, kultuvra ja servodateallin	510 069	512 861	539 182
51	Divvun	7 234	7 428	7 628
55	Sámi allaskuvla	5 223	5 363	5 507
	Submi kap. 0560	522 526	525 652	552 317

Gullá jahkái 2020: Stuorradikki mearrádusain geassemánu 21. beaivvi 2020 poasta 50 lasihuvvui 6,1 milj. ruvnnuin 519 milj. ruvdnui, gč. Prop. 117 S ja Innst. 360 S (2019–2020).

Poasta 50 Sámi giella, kultuvra ja servodateallin

Poasttas lea váldojuolludeapmi Sámediggái. Dievaslaš visogovva juolludusain Sámediggái ja eará sámi ulbmiliidda čájehuvvo prentosis man namma lea *Juolludeamit sámi ulbmiliidda stáhtabušeahtas 2021* ja dan gávnnat dás: regjeringen.no.

Sámedikki jagi 2019 jahkediedáhusas boahdá ovdan mo Sámediggi lea geavahan ruđaid mat juolluduvvojedje stáhtabušeahtas.

Sámediggi oaččui jagi 2020 reviderejuvvon natióalabušeahta oktavuodas 4 milj. ruvdnosáš lassejuolludusa erenoamáš doaibmabijuide virusfalleheami váikkuhusaid geažil. Sámediggi lea geavahan lassejuolludusa sámi ealáhusaid, mátkeealáhusaid, hutkás ealáhusaid nannemii.

Dielddanuori suohkan válđui mielde suoidnemánu 1. b. 2020 sámegeiela hálddašanguvlui. Jagi 2020 reviderejuvvon natióalabušeahta oktavuodas lasihuvvui juolludus 2,25 milj. ruvnnuin láchčn dihtii dili guovttegielalaš hálddašeamái Dielddanuori suohkanis. Olles jagi váikkuhussii evttohuvo jahkái 2021 lasihit juolludusa 4,5 milj. ruvnnuin.

Evttohuvo lasihit juolludusa postii 3,5 milj. ruvnnuin Sámedikki lassegoluid jagi 2021 sámediggeválggaid čađaheapmái.

Lullisámi musea ja kulturguovddáža Saemien Sijte ođđa visti galgá gárvvistuvvot jagi 2021 mañit oasis. Juolludus árvaluvvo lasihuvvot 2,7 milj. ruvnnuin nannen dihtii musea jodiheami ja gokčan dihtii viessoláiggu jagi 2021.

Oktiibuot evttohuvo juolludit 26,3 milj. ruvnnu, mas leat mielde nuppástusat byrokraatiija geahpideami ja beavttálmahttinodastusa geažil ja haddeheiveheami geažil. Sámediggi hálddaša olles juolludusa.

Poasta 51 Divvun

Juolludus galgá geavahuvvot Divvuma jodiheapmái, mii lea sierra ovttadat Romssa universitehtas – Norgga árktaš universitehtas. Divvuma doaibmamuš lea jodihit ja ovddidit sámegeielaid divvunprográmmaid iešguđet dihtorvuodđovuogádagain. Ođđaáigasaš

giellateknologiiija geavaheapmi lea eaktun dasa ahte sámegielat sáhttet seailut geavahangiellan otnáš servodagas.

Divvun lea jagi 2019 bargan viidáseappot giellaoahpa dárkkistanprográmma vuosttaš veršuvnnain davvisámegiela várás, mii almmuhuvvui guovvamánus 2019. Divvun lea dasto almmuhan ođasmahttojuvvon mobiilaboallobearvdi iOS várás. Almmuhuvvon lea maid ođasmahttojuvvon boallobearvdeveršuvdna iPhone ja iPad várás. Ollu bargu lea muđui dahkkojuvvon vuoddoteknologiijain, mii šaddá leat ávkin teknologiijabarggu mángga suorgái dás duohko. Dasa lassin bargá Divvun ja Giellatekno (sámi giellateknologiiija dutkiidjoavku) joatkevaččat sámegielaide teakstamáteriála čohkkemiin ja buoridemiin (korpusiin).

Divvun lea jagi 2019 searvan mángga lágideapmái ON-álgoálbmotgiellajagi čalmmustahttima oktavuodas. Sii leat maid lágidan vuosttaš konferánsa lullisámegiela lingvistihka birra. Divvumis lea leamaš čoahttin Suomain Termwiki ja sátnegirjeredigerema hárrái, ja Divvumis lea dasto vel leamaš ovttasbargu giellaservodagaiguin Kanádas ja Ruoššas. Divvun geavaha sosiála mediaid árrjalaččat juohkin dihtii dieđuid das maid sii sáhttet fállat.

Divvun áigu jagi 2020 ja 2021 bargat viidáseappot giellareaidduid ođasmahttimiin, dikšumiin ja buoridemiin.

Evttohuvo juolludit 7,6 milj. ruvnu jahkái 2021.

Post 55 Sámi allaskuvla

Juolludus galgá geavahuvvot Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku ja Sámi ofelašortnega jođiheapmái.

Giella- ja ođasmahttindepartemeantta gohččuma mielde lea Sámi allaskuvla doaibman Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku čállingoddin ja Sámi ofelaččaid ortnega čállingoddin. Ollistan dihtii ovdaságaid maid Sámi ofelaččat dollet, leat ráhkaduvvon sierra neahttasiiddut main leat dieđut sámi giela, kultuvrra ja servodateallima birra, erenoamážit nuoraid várás. Sámi allaskuvla almmuhii neahttasiidduid borgemánus 2019. Sámi allaskuvla bargá eanet fágalaš sisdoalu lasihemiin daid siidduide.

Árvaluvvo juolludit Sámi allaskuvlii oktiibuot 5,5 milj. ruvnu jahkái 2021, mas leat mielde nuppástusat byrokraatiija geahpideami ja beavttálmahttinodastusa geažil ja haddeheiveheami geažil. Fágalaš guorahallanjoavkku ja Sámi ofelaččaid goluid gokčamii, ja vel neahttasiidui mas leat dieđut sámi giela, kultuvrra ja servodateallima birra erenoamážit nuoraid várás..

Kap. 563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš

Poas- ta	Namahus	Salderejuvvon		Evttohus
		Rehketdoallu 2019	bušeahtta 2020	
01	Doaibmagolut	6 381	6 508	6 244
21	Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>	3 054	2 789	2 864
	Submi kap. 0563	9 435	9 297	9 108

(1 000 ruvnuid
mielde)

Poasta 01 Doaibmagolut

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš Guovdageainnus lea fágalaččat iešmearrideaddji ásaš mii mearrida iežas ulbmiliid ja bohtosiid gáibádusaid daid rájaid siskkobealde maid Giella- ja ođasmahttindepartemeanta mearrida. Bargu galgá sin várás leat guđet leat ealáhusdoaibmit, almmolaš eiseválddit, dutkanbirrasat, eará fágabirrasat, riikkaidgaskasaš

organisašuvnnat ja ovttasbargoorgánat. Stivra lea guovddáža bajimus orgána. Guovddáš áigu ain joatkit iežas doaimma mii guoská ođđa máhttostrategiijaid ovddideapmái álgoálbmotovttasbarggu várás davviguovlluin.

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš viiddidii jagi 2019 iežas álgoálbmotovttasbarggu áshusaiguin, organisašuvnnaiguin ja boazodollui gullelaš álbmogiiguin Ruoššas, Kiinnás, Mongolias, Davvi-Amerihkás ja Davviriikkain. Álbmogis-álbmogii-ovttasbargguinis davviguovlluin lea guovddáš ovtta Boazodoalloálbmogiid máilmmilihtuin álggahan prošeavttaid main báikkálaš máhttohusen adnojuvvo dehálažžan.

Guovddáš dieđiha ahte leat stuorra nuppástusat álgoálbmotservodagain Árktesis dálkkádatnuppástusaid ja industriijalaš huksemiid geažil. Guovddáš lea jagi 2019 vel eanet ovddidan iežas riikkaidgaskasaš áshusovttasbarggu, earret eará the Belfer Center:in mii lea Harvard-universitehtas.

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš láigoha earáide guoros kontorlanjaid Diehtosiidda nammasaš dieđavisttis Guovdageainnus, gos guovddášis lea guhkesáiggi láigošiehtadus Statsbyggain jagi 2039 rádjai. Láigohanboadut leat fievrriiduvvon kapihttala 3563 postii 03 Láigohanboadut. Johtočállosa R-101 Stáhta stáhtabušehta ja stáhtarehketdoalu kontoplána mielde galget láigohanboadut vuos fievrriiduvvot gollovuolideapmin. Danne evttohuvvo vuolidit juolludusa 0,3 milj. ruvnnuin, gč. válddahusa kapihttala 3563 poasttas 03. Boahtopoastta heaittiheapmi lea teknihkalaš lágan eai ge das leat ekonomalaš váikkuhusat guovddáža doibmii.

Evttohuvvo 6,2 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2021, mas leat mielde nuppástusat byrokratiija geahpideami ja beavttálmahttinodastusa geažil ja haddeheiveheami geažil..

Poasta 21 Erenoamáš doaimmagolut, sirdin vejolaš

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš lea jagi 2019 álggahan ja čađahan mánnga riikkaidgaskasaš álgoálbmotprošeavtta davviguovlluin. Guovdilis prošeavttat leat čatnasan Árktalaš ráđđái ja ON-biebmooprográmmii (FAO:i), lagaš ovttasráđiid Boazodoalloálbmogiid máilmmiráđiin, riikkalaš ja riikkaidgaskasaš doaimmaguimmiiguin ja akademiijain. Prošeavttain lea leamaš dehálaš čalmmustahttit heiveheami nuppástusaide árktalaš ja pastorála álgoálbmotservodagain, álgoálbmotnuoraid ángirušahemiin ja báikkálaš gelbbolašvuodahuksemin, ja dat lea ožžon bistevaš riikkaidgaskasaš fuomášumi

Evttohuvvo 2,9 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2021, mas leat mielde nuppástusat byrokratiija geahpideami ja beavttálmahttinodastusa geažil ja haddeheiveheami geažil..

Árvaluvvo ahte poastta juolludus sáhtta leat stuorát go seamma sturrosaš lasseboadut kapihttala 3563 poasttas 02, gč. romalašlohkomearrádusa evttohusa.

Kap. 3563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš

(1 000 ruvnuid
mielde)

Poas- ta	Namahus	Rehketdoallu 2019	Salderejuvvon		Evttohus 2021
			2020	bušeahtta	
02	Máŋggalágan boađut	3 164	2 789		2 864
03	Láigohanboađut	290	279		
	Submi kap. 3563	3 454	3 068		2 864

Poasta 02 Máŋggalágan boađut

Postii čállojuvvojit daid proševttaid boađut maidda leat olgguldas ruhtadeamit Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáša namas. Dasa gulli golut čállojuvvojit kapihttala 563 postii 21. Evttohuuvvo 2,9 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2021.

Poasta 03 Láigohanboađut

Evttohuuvvo heaittihit poastta gč. válldahusa kapihttala 563 poasttas 01.